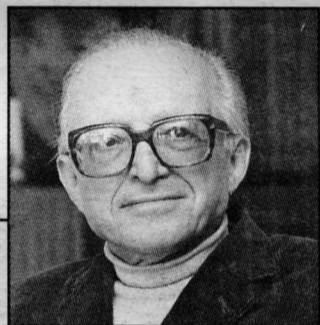

EL DAVANTAL DE PERE CALDERS

El roig i el negre

El doctor Francesc Darder devia ésser un personatge d'aquells que no s'estan mai quiets i que sempre en porten una de cap.

Em trobo passant un mes de vacances a Llançà i no tinc a l'abast el material que em caldria per conèixer a fons vida i miracles d'aquesta figura singular. Un parell de circumstàncies, separades per poc temps de diferència, m'han despertat una forta curiositat per saber més coses del doctor Darder: la primera motivada pel *negre de Banyoles*, i la segona pel cas dels crancs americans amb què volgué repoblar l'estany de l'esmentada població gironina. Els crancs americans són de color vermell.

Tinc la informació que em proposo de comentar extreta d'un article d'Albert Soler publicada al *Nou Diari* de Girona. Me'n serviré amb l'esperança que tant el rotatiu com l'articulista em disculparan pel fet de no haver pogut demanar-los l'autorització necessària.

El doctor Darder va fundar el Zoo de Barcelona i creà el museu que s'ha fet famós per l'afer del negre dissecat. Era, per tant, un home actiu i amb iniciatives científiques i espectaculars. M'imagino que devia tenir una bona posició econòmica, perquè a principis de segle va repoblar l'estany de Banyoles amb peixos americans, principalment carpes, *black bass*, peixos gat i peixos sol, una empresa que, per molt *rendidora* que fos la pesseta d'aleshores, havia de representar una inversió considerable. Per celebrar-ho, es veu que el doctor Darder va crear la Festa del Peix, molt típica de Banyoles. Els peixos foren transportats travessant l'Atlàntic en grans piscines, l'aigua de les quals contenia larves de crancs americans. Això fou l'origen del problema no previst que ara preocupa els experts.

L'article de l'Albert Soler porta, a quatre columnes i en negretes, el títol de "Els crancs americans envaeixen l'estany i els estanyols de Banyoles". La conseqüència greu és que els immigrants han fet desaparèixer pràcticament els crancs autòctons de la zona. El regidor de

Medi Ambient del municipi, el senyor Carles Abellà, recomana als pescadors que capturin exclusivament exemplars de l'espècie invasora i que no els tornin a tirar a l'aigua. Aconsella que es bullin i se'ls mengin, com si es tractés d'allò de *morta la cuca, mort el verí*. Tanmateix, sembla que amb això no n'hi haurà prou, perquè el senyor Ramon Moreno i Amich, professor d'Ecologia de la Universitat de Girona, va declarar que el 80% dels crancs de l'estany, dels recs i dels estanyols de Banyoles són d'origen americà. Afegí que són més resistents que els autòctons i que no tenen enemics depredadors. En canvi, els del país, a més d'haver de fer front a la competència forastera en qüestió d'aliments, pateixen una malaltia que

només els afecta a ells: l'afanomicosi. Una veritable pega...

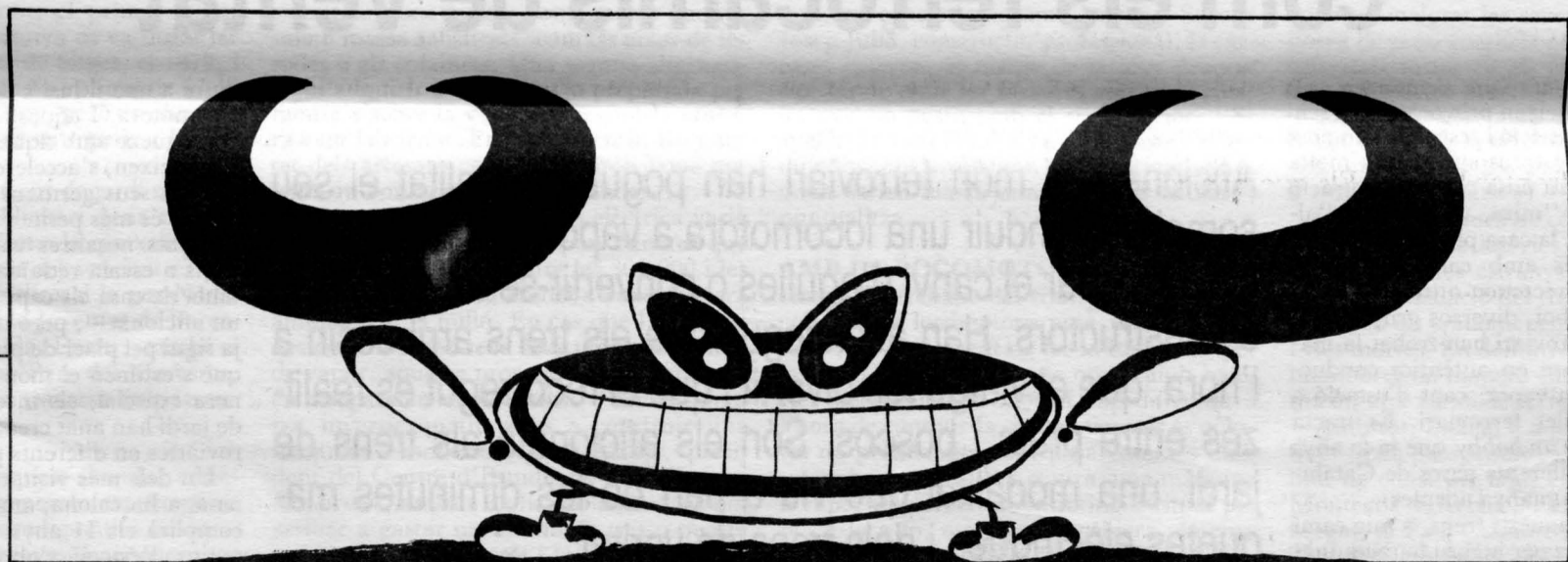
I, en parlar de pega, és inevitable referir-se a un altre detall curiós remarcat per l'Albert Soler i que trobo altament significatiu: als crancs americans els agrada la pega dolça. Un dels científics recomana als pescadors que la utilitzin com a esquer, un requisit que atreu molt els hostes extrahemisfèrics. L'aferren amb les pinces i no la deixen anar fins que van a parar a les cassoles banyolines.

Però segons sembla, el problema exigeix mesures més dràstiques. El regidor Carles Abellà proposa tornar a introduir a l'estany llúdrigues i bernats pescaires, unes espècies depredadores que ja no hi viuen. Però sabran distingir entre els crancs desitjats i els no desitjables?

El senyor Ramon Moreno i Antich va recordar que a la "Cimera de Rio es va posar molt d'èmfasi en la necessitat de la biodiversitat". Afegí que, "si a tot el món es poblessin artificialment determinades zones amb espècies més fortes, al cap d'uns quants anys només hi hauria una espècie".

Són coses que fan pensar. A més, la pega dolça ha anat molt de baixa pel que fa a les preferències de la gent, i no se m'acut —de moment— quins poden ésser els productes alternatius, ni si és gaire fàcil trobar llúdrigues i bernats pescaires disposats a col·laborar.

Pere Calders

DUNIA LORDA